

“Was ik zo'n kind dat altijd al huizen tekende en met Lego in de weer was? Nee. Wie aan mij vroeg wat ik later wilde worden, kreeg als antwoord 'putjes-schepper'. Ik was naïef, enthousiast, ondernemend en gelukkig. Elke drie jaar verhuisde ons gezin en ik vond dat prachtig. Ik heb op allerlei plaatsen gewoond, in steden en dorpen, in wisselende landschappen, in allerlei woningen. Mijn ouders waren geregeld aan het bouwen en verbouwen, ons huis leek soms een permanente bouwplaats. Zo kreeg ik al vroeg het besef dat je dingen kunt maken. Ook op het gymnasium hield mijn toekomst me nog niet bezig. Mijn broers gingen in Delft studeren, één liet me de faculteit bouwkunde zien en dat leek me fantastisch. De combinatie van techniek, creativiteit en het sociale is voor mij - nog steeds - ideaal. Je mag iets bedenken, ontwerpen en nog maken ook! Inmiddels stuur ik mijn leven meer dan vroeger, probeer te weren wat ik niet wil, te stimuleren wat positief is. Het verhaal over het begin van Mecanoo architecten past in dit kader. In Delft waren we reuze actief, liepen stage, maakten tentoonstellingen, deden mee in onderwijscommissies, organiseerden bouw-kundefeesten. Een groepje jaargenoten wilde samen afstuderen, maar daarvoor deden we mee aan de eerste Nederlandse prijsvraag op woningbouwgebied. Ons ontwerp won. En toen wilden we het ook gaan realiseren, want waarom zouden we de bouw uitbesteden aan één van de twee-, driehonderd architectenbureaus die niet hadden gewonnen? We waren amper 25, nog niet eens afgestudeerd en Mecanoo maakte al naam!”

Het Mecanoo-huis

“Het Mecanoo-huis bestaat letterlijk, het is het huis waarin ik woon. Het staat in de stad, aan de rand van een natuurgebied met zicht op een Hollands landschap van water en wolkenluchten. De metro brengt je in vijf à tien minuten in het centrum, met de fiets ben je in twintig minuten bij het station. Er is een studio met fax en modem zodat ik thuis kan werken, tegelijkertijd is het een heel geschikte omgeving voor kinderen. Het karakteristieke ligt in de combinatie van moderne techniek - bijvoorbeeld door het gebruik van glas en hoogwaardige isolatie - en aandacht voor menselijke waarden. Ik geloof niet in het beeld van de toekomstige mens die via de elektronische snelweg zijn contacten onderhoudt en geen stap buiten de deur hoeft te doen. Het is in mijn ogen een ouderwets futurisme want het houdt geen rekening met het feit dat ik het prettig vindt om mijn bureaus regelmatig tegen te komen, mijn kinderen met de fiets naar school te brengen, dat ik frisse lucht wil ruiken, in water wil zwemmen. Mijn ontwerpen geven de ruimte aan zintuiglijke ervaringen. Het zijn indrukken die je als kind opdoet en eigenlijk nooit meer kwijt raakt. Je ziet ze terug in de wijk Prinsensland. Er staan 550 herkenbare Houben-huizen en de wijk is een herkenbare Houben-wijk. Eerder ontworpen maar later gebouwd is de Haagse Groothandelsbuurt. Tussen de Transvaalbuurt en de Schilderswijk is een nieuwe wijk verschenen met 800 woningen. Een lastig gebied, we moesten in een hoge dichtheid bouwen. Bewust kozen we voor variatie, wie wilde kon een huis met een tuin kopen of een appartement in de hoogbouw huren met de stad aan je voeten. Zo ontstond genoeg ruimte voor een plein waar kinderen kunnen spelen, omdat de auto's er zijn verbannen. Het is er veilig, moeders hoeven niet meer in angst te zitten. In de koopcontracten is vastgelegd dat mensen geen schuttingen mogen bouwen, ook zo krijg je meer zicht op wat op straat gebeurt en is er tussen bureaus onderling meer contact mogelijk. We hebben ons ingezet voor een school en die kwam er ook. Scholen hebben namelijk een belangrijke invloed op het leven in een buurt. Zo'n gevarieerde wijk kon ontstaan omdat wij niet in dogma's denken. Het is onze kracht. Die ene oplossing bestaat namelijk niet. Wie

zoals ik op zoveel plekken woonde, wordt zich daarvan al vroeg bewust.

Stedelijke vernieuwing

“Ik maak me boos over het gemak waarmee iedereen aanvaardt dat gezinnen met kinderen of anderen die het zich maar enigszins kunnen permitteren 'natuurlijk' veel prettiger buiten de stad wonen. Ik kan bewijzen - en heb dat al laten zien - dat een stad voor iedereen leefbaar kan zijn. Maar dan is wel een integrale aanpak nodig. Graag zou ik meewerken aan projecten in het kader van stedelijke vernieuwing en het grotestedenbeleid. Architecten hebben geen directe invloed op het economisch klimaat in een buurt. Wél kun je huizen zo ontwerpen dat er een logische werkruimte is, meer dan dat afgeschoten hoekje op zolder met een tafel op schragen en een pc. Mij kun je namelijk niet wijsmaken dat je het prettig vindt om elke dag in je auto naar je werk te moeten gaan. Andersoortige huizen in andersoortige buurten kunnen mensen stimuleren om hun eigen winkel of bedrijf te beginnen. Ik noem het voorbeeld van de Oude Delft, de gracht waar ons kantoor staat. De huizen boden in de loop der eeuwen onderdak aan goede patriciërsfamilies, de laatste decennia woonden er meerdere gezinnen, waren er kantoren in gevestigd of de lokale middenstand. Ons kantoor was ooit ziekenhuis, nonnenklooster en burgemeesterswoning. De panden hebben bewezen dat ze alle veranderingen aankunnen. Voor de Maliebaan in Utrecht geldt hetzelfde, net als voor de singels in Rotterdam en natuurlijk de Amsterdamse grachten. Je kunt geen Oude Delften meer bouwen, je kunt wel leren van de geschiedenis. In Almere waren we betrokken bij een groot stedenbouwkundig plan. Wij lieten zien dat het creëren van aparte zones voor bedrijven, kantoren en woningbouw verkeerd is. Bestemmingsplannen zijn veel te statisch. Het moet gaan over een combinatie van functies.”

Ouderwets geloof

“Maar wat doen we in Nederland? We bouwen er 1 miljoen huizen bij, afgestemd op de standaard van het gezin met 2, 3 of 4 kinderen want de welvaart neemt toe en dus ook het aantal kinderen. Tussen alle officiële bouwplannen door zijn de laatste jaren, naar het schijnt, nog eens 180.000 huizen extra neergezet. Ik heb vooral kritiek op het dogmatische van de VINEX-locaties, het programma klopt niet, er is geen lange termijnvisie. Dat heeft alles te maken met ons systeem van opdrachtgeverschap. Bouwers en opdrachtgevers mogen niet dezelfde zijn. Maar dat gebeurt, als een aannemer om geld te genereren opdrachtgever wordt. Hij koopt grond aan om zijn eigen werk te kunnen scheppen, want hij verkoopt die grond weer terug aan de gemeente onder de voorwaarde dat hij de grond zelf mag bebouwen. Mijn kritiek op dit systeem heeft niets te maken met de kwaliteit van een aannemer of de goede bedoelingen van een gemeente. Ik wil vooral benadrukken dat iedereen zijn eigen rol heeft en daarom bepaalde verantwoordelijkheden moet dragen. Veel wethouders denken dat ze het nu 'anders' doen dan 10, 20 30 of 40 jaar geleden. Want in hún VINEX-locaties zie je dakkappen, rode bakstenen, er staan hagen in plaats van schuttingen. Maar dat maakt niet het verschil! Het is opnieuw en masse programmatisch hetzelfde.

Originaliteit is overigens niet de eerste vereiste. Je mag nooit op grote schaal voor één type gebruiker - voor één soort cliché-gezin - ontwerpen. Dan krijg je nooit de rijkdom en duurzaamheid van de Oude Delft. Hoe kun je nu weten wat later gebeurt, hoe weten we welke gebruikers ooit welke eisen aan welke gebouwen stellen? Het is het probleem van de ruimtelijke ordening: dat kan niet. Steek

“De combinatie van techniek, creativiteit en het sociale is voor mij ideaal”